

Kratki film: kako do ideje in kje se zaplete

Ana Čigon

ana.cigon@svsgugl.si

Vsebina predavanja

Predprodukcija:

- Iskanje idej, potek dela in vaje
- Razvoj ideje in predstavitev zgodb
- Načrtovanje snemanja

Produkcija, postprodukcija

Distribucija

Iskanje idej

- ▶ Uporaba že **obstoječe ideje** posameznikov v razredu. (Najhitreje, a najmanj pogosto.)

Igrani film

- ▶ Dijakinjam_om že takoj postavimo **omejitve** (te so navadno za njihov kreativni proces boljše, kot če je vse odprto):

1) **Brez govora** ali **čim manj govora** (bolj filmsko in bolje igrajo)

Kar bi sicer povedali z besedami, naj skušajo preoblikovati v akcijo, dogodek, v vizualno pripoved.

Vaja: Posnemi prizor brez besed, ki bo prikazal norega junaka.

Iskanje idej

2) **Kratko - največ 3 minute** (pogosto se potem vseeno podaljša)

Pogosto za 3- do 5-minuten film potrebujemo ca. 8 do 12 ur snemanja. Odvisno od tega, koliko je lokacij, kako zahtevno opremo uporabljamo, koliko igralcev imamo ipd.

3) **Lokacije v bližini šole** (hitreje, a vizualno manj privlačno)

Mene lulat: <https://www.youtube.com/watch?v=ZgJ4R2SvRiE>

4) **Liki njihove starosti** (lažje organizirati)

5) **Teme, ki jih zanimajo in jih dobro poznajo** (s tem imajo težave, pogosto si želijo velikih tem, ki jih pa ne poznajo/razumejo)

Ujete: <https://www.youtube.com/watch?v=pCi7ALLgN2g>

6) Druge mogoče **prepovedi**: nihče ne sme biti ubit, nihče ne sme umreti, brez kajenja, brez alkohola, brez prezgodnjih nosečnosti, brez neuslišane ljubezni. (Pogosto so te teme zelo klišejske in so v resnici dijakom_injam precej tuje.)

Možne **spodbude**: več glavnih ženskih likov, vključevanje večjega števila dijakov_inj pri igri (skupinski prizori)

7) **Priredba** obstoječega scenarija oz. zgodbe. Zgodbo lahko najdejo dijaki_nje ali učitelj_ica. (Ni jih enostavno najti: pesmi, novice iz časopisa, starejši filmi, vici, anekdote. Naj bodo kratke in preproste.)

Piškot: <https://www.youtube.com/watch?v=p9krl739rbs>

Iskanje idej

Dokumentarni filmi:

- ▶ Teme, ki so dijakom_injam blizu in jih poznajo
- ▶ Intervjuji s sošolci_kami
- ▶ Sodelovanje z drugimi predmeti ali z zunanjimi organizacijami
- ▶ Izvedba dogodka v javnosti in njegovo snemanje

Popoldne v Kopru: <https://www.youtube.com/watch?v=CeCZRArh-BU>

(Odigrali_e in snemali_e dijaki_nje. Delno montirali dijaki_nje, delno učiteljica.)

SVŠGUGL spletstival: <https://www.youtube.com/watch?v=7g-o30H-aTc>

(Delo od doma: animacija 26'05"-27'10"; dokumentarni 27'10'-31'55"
(mentorica Urška Djukić); komentar na dogajanje 55'35"-60'00")

Iskanje idej

Animacija:

- ▶ Izjemno kratke!
- ▶ Najenostavnejše stop animacije (lutke, cut-out, piksilacija - animiranje fotografiranih ljudi ...) <https://www.youtube.com/watch?v=4DOAeuxs8QI>
- ▶ Animacije in/ali posebni učinki za uvodno špico
- ▶ Animacije sličica po sličica z združevanjem dela več dijakov_inj
- ▶ Za obe zgornji obstajajo brezplačni Android programi za telefone in tablice ter za računalnike (npr: FlipBook, Stop Motion Studio, Krita). Paziti predvsem, da sta ostrina in belina ročno nastavljeni in se ju ne spreminja.

Iskanje idej

Drugi avdiovizualni izdelki, pogosto uporabni na šolah:

- ▶ Če na šoli deluje šolski bend, zbor ipd., lahko posnamemo npr. **videospot** (na playback).

<https://www.youtube.com/watch?v=gZ6n8ZZXJfI>

<https://www.youtube.com/watch?v=h1ISOAu0sTE>

- ▶ Informativni oziroma **predstavitveni video šole** (Tudi zanj je dobrodošlo predhodno napisati scenarij.)

- ▶ **Dokumentacija dogodkov** (npr. proslave ali predstave na šoli) z več kamerami. (To je lahko dobra vaja za snemanje in montažo.) Kratki predstavitveni videi teh dogodkov (trailerji).

- ▶ **Video za gledališče** (Ta je drugačen, saj mora pustiti prostor igri na odru - je predvsem podporni element). Za gledališče se lahko uporablja tudi različne nosilce (tablice, telefone, drugačna platna, več platen).

Pesmi štirih ... SVŠGUGL

Potek dela in vaje

Dijake_inje opozorimo, da je treba vsako idejo **razvijati**, da to počnejo tudi profesionalke_ci.

Organizacija dela:

- 1) **Delo v skupini ali v parih** je posebej primerno za mlajše dijake_inje, večje ekipe in tiste, ki se prvič soočajo s filmom. Če delajo samostojno, naj pripravijo **vsaj tri ideje**, da se ne navežejo preveč na eno.
- 2) Scenarije naj **pišejo v šoli**. Vsaj delno.
- 3) Svojo idejo morajo znati **na kratko predstaviti**. (V 2 min.)
- 4) Prvotno idejo naprej **razvijajo, preoblikujejo, konkretizirajo**.

Potek dela in vaje

Vaje za oblikovanje idej:

► *Naloga: V TRETJE GRE RADO*

*Izmislite si dogodek z eno, dvema ali tremi osebami. V prizoru glavni lik oziroma več njih poskuša doseči neki **preprost cilj** (pojesti sendvič, najti WC, ukrasti test, oditi iz šole ...). Ta cilj skuša doseči na **tri različne načine**. Prva dva načina naj bosta neuspešna, zadnji pa sicer uspešen, a nekaj vseeno ne bo tako, kot je lik pričakoval.*

► *Naloga: LIKI IN ZAPLET*

*Izmislite si en lik in ga skušajte čim bolj natančno opisati. Izmislite si **drugi lik**, ki je v eni ali več lastnostih **drugačen** od prvega lika.*

*Izmislite si **tri predmete spora ali zaplete** in tri možne **lokacije dogajanja**. Izberite enega od sporov in eno do dve lokaciji in napišite kratko zgodbo. Kako se zaplet razreši?*

Potek dela in vaje

- ▶ Lahko jim tudi sami določimo **temo, prizorišče, lik** idr. (npr: izgubljena torba, prepir ob kavi, v knjižnici, piflarka in pevka, iskanje izgubljenega ključa v gozdu ...).
- ▶ Če je naš cilj predvsem vaja snemanja, lahko pisanje scenarija preskočimo in posnamemo neko akcijo: npr. izdelovanje papirnate ladjice. S tem pristopom se učimo le o tem, kako pravilno in zanimivo posneti neki dogodek. Lahko pa je to vaja pred snemanjem avtorskega kratkega filma.
- ▶ Možne so tudi vaje, vezane na določen filmski prijem ali na neko zgodovinsko filmsko gibanje, obdobje ali žanr. Na primer vaja, ki preverja veljavnost kulešovovega učinka, ali vaja, kjer pokažemo, kako je Georges Méliès delal svoje stop trike. Ali vaja snemanja grozljivke ali filma noir.

Razvoj ideje in predstavitev zgodb

Vse skupine na kratko predstavijo (>pitching<) svoje ideje oziroma zgodbe, ki jih analiziramo, izberemo najboljše in ideje razvijamo naprej.

Ideje lahko predstavijo tudi višjim letnikom.

Vaja kratkih predstavitev zgodb: dijake_inje večkrat pozovemo, naj na kratko povzamejo zgodbo filma, ki so ga pred kratkim videli. Opozorimo jih, naj razmislijo, kdo so glavni liki, kateri je bistveni zaplet v zgodbi in kako se ta razreši.

Že v začetku jih opozorimo, da dobre ideje nastanejo le **skozi proces** in naj ne pričakujejo, da bodo iz sebe izlili končni scenarij. Pomembna je **vztrajnost** in pripravljenost na **odzivanje na pripombe**.

Kritike idej so dobrodošle in učenke_ci se morajo naučiti z njimi operirati in se iz njih učiti.

Razvoj ideje in predstavitve zgodb

Razvoj ideje se dogaja skozi pisanje scenarija. Pisanje scenarija je težko delo in lahko deluje okorno. Cilj je poskus čim bolj natančne **vizualizacije dogajanja v posameznih prizorih**. V scenariju **konkretno opišemo**, kaj se bo v zgodbi dogajalo. Dijaki_nje naj si predstavljajo, kako se bo po **vrstnem redu** razvijala zgodba, kaj se bo dogajalo, kaj bo **kdo povedal** in kako bi lahko govor nadomestili z **akcijo**; **čim več izrazimo skozi dogajanje in situacijo samo**. Tu se še ne ukvarjamo s plani, rakurzi in snemanjem, lahko pa se z zvokom in glasbo ipd.

Dogajanje je treba **čim natančneje opisati** in se pri tem čim bolj izogibati uporabi pridevnikov.

Predlagam uporabo [Google Docs](#) ali aplikacije [Celtx](#)

Načrtovaje snemanja

Preden gremo snemat, potrebujemo:

- scenarij
 - zgodboris ali fotostrip ali vsaj tloris
 - določeno igralsko in snemalno ekipo
 - rezervirano lokacijo, pripravljene rekvizite
- (priporočljivo je tudi oblikovanje časovnega načrta snemanja)

Tloris in zgodboris (storyboard)

- ▶ Dijaki_nje narišejo **tloris** za posamezen prizor. Narišejo, kje se bodo gibali liki in kje kamera.
- ▶ Zgodboris je zelo dobrodošel za **organizacijo** snemanja in predstavo, kako bo snemanje potekalo.
- ▶ Likovna kvaliteta risb ni pomembna, gre bolj za načrt.
- ▶ Oblikovanje fotostripa. Namesto ali poleg zgodborisa lahko učenke_ci naredijo tudi **fotostrip**, kjer vse predvidene kadre najprej le fotografirajo.

Načrtovaje snemanja

Dijake_inje stalno **opozarjamo** na časovne in prostorske omejitve ter omejitve, povezane s **kostumi** in **starostjo** igralcev_k.

Če lahko snemamo **izven okvira pouka** in na **drugih lokacijah**, s starejšimi igralci ipd., **organizacijo vseh teh stvari prepustimo dijakom_injam**. Na ta način se ti učijo tudi življenjsko koristnih veščin in si pridobivajo samozavest s pisanjem prošenj za uporabo prostorov, klicanjem prijateljev in znancev za pridobivanje igralk_cev, rekvizitov in kostumov ipd. To delo spodbuja tudi njihovo samoiniciativnost, iznajdljivost in medsebojno sodelovanje.

Načrtovaje snemanja

Načrtovanje snemanja je bistveno, saj imamo za snemanje malo časa, zato je treba imeti vnaprej pripravljenih čim več stvari.

- ▶ Za snemanje si rezerviramo več ur. (Sobotno snemanje, snemanje po pouku.) **Najbolje je, da se vse posname naenkrat**, sicer so težave s kostumi, vremenom, organizacijo vseh sodelujočih ipd.
- ▶ Na snemanju naj ima vsak_a učenec_ka svoje **vnaprej določeno delo**.

Določitev igralske in snemalne ekipe

Ura	Prizor	Ekipa
10.00 - 11.30	8. INT NOGOMETNO IGRIŠČE - DAN 4 kadri	Režija: Emi, kamera: Darja, snemalnik zvoka: Tonka, boom: Nejc, klapa: Jure Igrajo: Nogometašica: Nina, Vratar: Tine Rekviziti: Beti (žoga) Kostumi in lokacija: Tine (dresi), Denis (nogometno igrišče)
11.40 - 12.40	9 EXT. POD OKNOM - DAN 2 kadra 11 EXT. POD OKNOM - DAN 1 kader	Režija: Emi, kamera: Nejc, snemalnik zvoka: Jure, boom: Darja, klapa: Tonka Igrajo: Nogometašica: Nina, soseda: Meta
12.40 - 13.00	MALICA	

Snemanje

- ▶ Učenke_ci naj na snemanje pridejo že pripravljeni_e: oblečeni_e, naličeni_e, z vsemi rekviziti.
- ▶ Pred snemanjem se je treba prepričati, ali smo vse dobro organizirali, ali imamo vse, kar potrebujemo, in ali poznamo vse korake od pričetka snemanja do reza.

Glej dokument: PRED SNEMANJEM.doc

- ▶ Pred snemanjem naj se naredi nekaj vaj z igralci_kami. Te so lahko na drugih lokacijah. Preverite, ali igralci_ke znajo tekst, imajo kostume, rekvizite ipd.
- ▶ Na snemanju je treba stalno preverjati **skladnost z načrtom dela**. Če se zamuja, lahko določimo, da kakšen kader ali prizor črtamo.

Snemanje

- ▶ Posneti je treba čim več kadrov. Če želimo, da je prizor zelo dinamičen, posnamemo še več kadrov. (Akcijski filmi imajo v primerjavi z recimo ljubezensko romanco navadno več kadrov, ki so krajši.)
- ▶ Kombiniramo različne plane. Na primer: najprej total, potem srednji, več bližnjih, spet total, kakšen detajl ipd. Če imajo dijaki_nje težavo z razumevanjem te logike, jim lahko rečemo, da morajo za prizor, dolg 1 minuto posneti, 8 različnih kadrov, pri čemer mora biti vsaj 1 total, vsaj 1 srednji plan, vsaj 1 detajl in 2 bližnja plana. Za ostale 3 pa naj se odločijo sami.
- ▶ Če snemamo daljše kadre, moramo poskrbeti, da se v kadru veliko dogaja, da se ljudje premikajo po prostoru, da se kamera premika ipd., sicer lahko postane vse skupaj hitro dolgočasno.

Še enkrat: <https://www.youtube.com/watch?v=lSwlXzt70oI>

Montaža

- ▶ Na enem računalniku naj bosta **največ dva**. Delo naj si izmenjujejo.
- ▶ Če želimo stvari pospešiti, lahko prizore razdelimo med več dijakov_inj: 1. par montira 1. prizor, 2. par montira 2. prizor itd.; ker pa lahko to vpliva na končni videz izdelka, damo na koncu vse prizore skupaj na en računalnik in pustimo najbolj zagnanim, naj izdelek izpiliijo.
- ▶ Isti film ali prizor lahko montira tudi več skupin in potem primerjamo rezultate.
- ▶ Zvoke in glasbo iščemo pri brezplačnih ponudnikih, če je le mogoče. Če gre za slovenske izvajalce, jih lahko prosimo za dovoljenje za uporabo. Iščemo licence: javna last in Creative Commons (CC0 in CCA)

[Freesound](#), [Free Music Archive](#), [Videvo](#), [Videezy](#)

Montaža

- ▶ Še bolje je, če glasbo odigra kateri_a od učencev_k.

Sobi: <https://www.youtube.com/watch?v=jWJTkiJBd1c>

- ▶ Brezplačni programi za montažo:

[KdenLive](#), [Olive](#), [Shotcut](#), [Hitfilm Express](#), [DaVinci Resolve](#), [LightWorks](#)

Distribucija

- ▶ Učenke_ci naj **predstavijo svoje filme** v razredu in, če je le mogoče, tudi drugim razredom.
- ▶ Spodbujamo jih, naj svoje izdelke pokažejo širši publiki. Ljudje, ki jih ne poznajo, bodo film gledali popolnoma drugače.
- ▶ Prijavljanje na festivale/natečaje: [ZOOM](#), [Transgeneracije](#), [Videomanija](#) ...
- ▶ Objava na spletu.
<https://www.youtube.com/user/SVSGLumetniskagimnaz/playlists>
- ▶ Dodajanje prevodov za posnete filme: [SubtitleEdit](#)

Hvala!